अथ काण्वशाखायां पाठविशेषः ॥

१ [सहोजो] - ५ [दुल्हा] - ११ [रात्रिः] - १६ ॥१-१६॥ १७ - - वनस्पतयः शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः ॥१७॥ १८-२४ -शृणुयाम शरदः शतम् ॥१८-२४ ॥ ॥ अनुवाके चतुर्विंशतिः ॥ ॥

इति काण्वीयायां वाजसनेयसंहितायां षट्त्रिंशोऽध्यायः ॥३६॥ ॥

I. a. देवस्य त्वा सवितुः प्रसः । b. आददे नारिरसि ॥१॥

युञ्जते मन उत युः ॥२॥

श्रीगणेशाय नमः (1.) । का° [२६.१.३.] देवस्य त्वेत्यभ्रिमादायौदुम्बरीं विकङ्कतीं वारत्निमात्रीं सव्ये कृत्वा दक्षिणेनालभ्य जपति युञ्जतऽइति । उदुम्बरतन्तूत्थां विकङ्कततन्तूत्थां वा हस्तप्रमाणामभ्रिं देवस्य त्वा नारिरसीति मन्त्रेणादाय वामहस्ते तां कृत्वा दक्षिणहस्तेन स्पृष्ट्वा युञ्जते मन इति मन्त्रं जपतीति सूत्रार्थः ॥ देवस्य त्वा । अभ्रिदेवत्यं यजुः । हे (2.) अभ्रे सवितुर्देवस्याज्ञायां स्थितोऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां त्वामाददे गृह्णामि त्वं च नारिरसि स्त्रीनाम्नी भवसि ॥ युञ्जते मनः । व्याख्याता [५.१४.] ॥१॥२॥

a. देवी द्यावापृथिवी मखस्य वामस्य शिरो राध्यासं देवयजने पृथिव्याः ।

b. मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥३॥

द्यावापृथिवीदेवतं यजुः ब्राह्मी गायत्री ॥ का° [२६.१.४.] मृदमादत्ते पिण्डवद्देवी द्यावापृथिवी इति । अध्वर्युर्देवीति मन्त्रेण विघणं (4.) मृत्पिण्डमादत्ते पिण्डवदिति (5.) पाणिभ्यां गृह्णाति दक्षिणः (6.) साभ्रिरिति लभ्यतऽइति सूत्रार्थः ॥ मन्त्रार्थस्तु हे देवी देव्यौ दीप्यमाने द्यावापृथिवी द्यावापृथिव्यौ अद्यास्मिन्दिने पृथिव्याः देवयजने देवा इज्यन्ते अत्रेति देवयजनस्थाने मखस्य यज्ञस्य शिरो राध्यासं साधयेयम् राध साध संसिद्धौ । मन्त्रावीरो यज्ञशिरः । किं कृत्वा वां युवां द्यावापृथिव्यौ आदायेति शेषः दिवोंऽशं जलं पृथिव्यंशं मृदमादायेत्यर्थः । एवं द्यावापृथिव्यौ प्रार्थ्य मृदमाह मखाय हे मृत् यज्ञाय त्वां गृह्णामि । एवं सा-